Gravurile în metal din cartea lui I. H. Kampe, *Descoperirea Americii*, Buda, 1816*

ANCA ELISABETA TATAY
Biblioteca Academiei Române
Filiala Cluj-Napoca

Abstract

The Puncheon Prints in I. H. Kampe's Book „Descoperirea Americii", Buda, 1816

Among the old Romanian books printed in Buda a special place is held by the geography ones such as ***The Discovery of America****. Volume I, by Ioan Hainrih Kampe, was translated into Romanian by Nicola Nicolau, who also covered the publication expenses. The book includes 4 copper engravings (related to its contents) distinctive as regards the theme, of Romantic type:* ***Columbus's Arrival at America's Coast****;* ***Columbus's Departure from Spain*** *(signed A. Geiger del. et sculp.);* ***The Terrible Storm at Sea****;* ***Columbus's Arrival at the Beautiful Coast of America*** *(signed Prixner sc.). The present article is intended to examine the four illustrations. We shall also try to demonstrate that the two unsigned engravings belong to Geiger, too.*

Keywords: *engraving, University Typography of Buda, old Romanian books, Columbus, the Discovery of America.*

În jurul secției românești a tipografiei de la Buda, la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, a gravitat o elită ale cărei convingeri iluministe sau cu tentă preromantică au slujit cu ardoare interesele neamului românesc, în primul rând prin tipărirea de cărți ce promovau ideile cele mai înaintate ale timpului. Scopul lor era acela ca, prin intermediul culturii, poporul să poată accede la o situație economică, socială și politică mai bună, asemenea altor neamuri din Imperiul Habsburgic sau din Europa. Astfel, timp de o jumătate de secol, între 1780-1830, în Tipografia Universității din Buda (care a editat cărți în nu mai puțin de 16 limbi)[1] au apărut aproximativ 240 de cărți

Acest studiu este finanțat dintr-un grant al Consiliului Național al Cercetării Științifice, CNCS-UEFISCDI, cod proiect: PN-II-ID-PCE-2011-3-0314.

[1] László Sziklay, ***Les courants idéologiques, littéraires et artistiques dans les publications de l'Imprimerie Universitaire de Buda***, în ***Tipographia***

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

româneşti[2] (în limba română sau în alte limbi, dar scrise de autori români), atât cu caracter religios, cât mai ales laic, lucru explicabil dacă luăm în considerare politica editorială flexibilă a respectivei instituţii.

Un loc aparte în cadrul publicaţiilor de la Buda îl ocupă cele cu caracter geografic, printre care se află şi ***Descoperirea Americii***, Tomul I, de Ioan Hainrih Kampe,[3] din 1816. Ea a fost tălmăcită pe româneşte de „*un iubitoriu de neamul românesc*" şi dată la tipar „*cu toată cheltuiala lui Nicola Nicolau din Braşov*," care este, de altfel, însuşi traducătorul. Pedagogul german Joachim Heinrich Campe[4] (1746-1818) şi-a publicat ***Die Entdeckung von Amerika*** la Hamburg, în 1780, lucrare în care este povestită viaţa marelui navigator sub forma unui dialog instructiv între un părinte şi odraslele lui.[5] Cartea de la Buda reprezintă cea de a doua traducere a lui Nicola Nicolau (după ***Geografia***, Buda, 1814-1815) şi a treia lucrare în limba română (după cea a lui Amfilohie Hotinul, ***De obşte Geografie***, Iaşi, 1795 şi ***Geografia*** amintită) care se ocupă de Columb şi de descoperirile sale.[6]

Descoperirea Americii cuprinde 4 gravuri în aramă (pe foaia de titlu se menţionează „*cu patru figuri*")[7], în consens cu subiectul cărţii, deosebite din

---

Universitatis Hungaricae Budae, 1777-1848, publié par P. Király, Budapesta, 1983, p. 45.

[2] Anca Elisabeta Tatay, ***The Engravings of Byzantine Tradition from the Old Romanian Books Printed in Buda (1780-1830)***, în ***Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies, Sofia 22-27 August, 2011***, vol. III, ***Abstracts of Free Communications***, Sofia, 2011, p. 282.

[3] Nume care apare în Ioan Bianu, Nerva Hodoş, Dan Simonescu, ***Bibliografia românească veche, 1508-1830***, tom III, ***1809-1830***, Bucureşti, Atelierele Socec & Co., Soc. Anonimă, 1912-1936, p. 151.

[4] Nume cu care apare în catalogul de la Deutsche Nationalbibliothek din Berlin.

[5] Eugen Denize, ***Imaginea lui Columb şi a Lumii Noi în cultura română***, în ***Biblioteca***, an III, 1992, nr. 9-10, p. 49.

[6] Dan Râpă-Buicliu, ***Bibliografia românească veche. Additamenta***, I, (1536-1830), Galaţi, Editura Alma, 2000, p. 390.

[7] G. Hâncu, ***Cartea românească veche în Biblioteca "V. A. Urechia"***, Galaţi, 1965, p. 92 şi apoi Daniela Poenaru, ***Contribuţii la Bibliografia românească veche***, Târgovişte, Muzeul Judeţean Dâmboviţa, 1973, p. 284 menţionează că un exemplar (nr. inv / 375.203 / cota 65 (1) d1 (dubletul 1) / catalog Urechia nr. 19.730 / Donaţie V. A. Urechia) de la Biblioteca „V. A. Urechia" din Galaţi conţine 10 gravuri în metal care prezintă aspecte din viaţa lui Columb şi care sunt semnate *Ah. Rayne Sc. Wraukmore Sc.* G. Hâncu, ***op. cit***., p. 93-95, reproduce 3 dintre ele. În urma

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

punct de vedere al temei care este de factură romantică: ***Ajungerea lui Columb la pământul Americii***,[8] ***Plecarea lui Columb de la Spania***, semnată *A. Geiger del*(iniavit) (a conceput) *et Sculp*(sit) (a gravat), ***Groaznică furtună pe mare*** şi ***Ajungerea lui Columb la limanul cel frumos în America***, semnată *Prixner sc*(ulpsit). După cum se observă, avem doi gravori care semnează, ale căror nume sunt legate şi de alte ilustraţii prezente în cărţile româneşti de la Buda. Ne referim la ***Vitejasca mărime şi omenirea*** din ***Genealogia împăraţilor şi crailor din toată Europa. Calendar***, 1817, ***Adam şi Eva*** din ***Moartea lui Avel*** de Solomon Gessner, 1818 şi ***Capiştea lui Agamemnon*** din ***Tragedia lui Orest*** de Voltaire, 1820, gravuri iscălite de Geiger şi la ***Roata vieţii*** din ***Calendariul pe 100 de ani***, 1814, ***Izbăvitorii Europei*** din ***Geografie***, vol. I, 1814 şi ***David*** din ***Psaltire***, 1818, gravuri iscălite de Prixner.

Andreas Geiger a trăit în perioada 1765-1856, a făcut studii la Academia vieneză, fiind predispus la scene cu teme romantice,[9] cum sunt şi cele din ***Descoperirea Americii*** de la Buda, care mărturisesc un sentiment viu şi profund al naturii, tratată cu un evident lirism. Şi în aceste cazuri, însăşi temele alese, ce vizează descoperirile geografice, sunt de factură romantică. Nu lipseşte înclinaţia gravorului spre fauna şi flora exotică, care întregesc pitorescul imaginilor. Deşi doar una dintre ilustraţii este semnată de către Geiger, considerăm că şi cele două nesemnate îi aparţin, după cum vom încerca să demonstrăm.

---

discuţilor purtate cu doamna Valentina Oneţ (căreia îi mulţumim şi cu această ocazie), actualmente bibliotecar (responsabil secţie Colecţii speciale) la Biblioteca „V. A. Urechia", am înţeles că apariţia acestor 10 gravuri în exemplarul din Galaţi este cu totul accidentală, datorându-se fostului proprietar al cărţii: Ambrosiu Jurma (parocu Batta). Acesta a luat dintr-o ediţie germană cele 10 planşe şi le-a ataşat în volmul său.

[8] Această gravură este reprodusă la Constantin Pascu, ***Cartea românească veche în Biblioteca Brukenthal***, Sibiu, s.n., 1976, p. 125.

[9] Ulrich Thieme, Felix Becker, ***Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart***, vol. XIII, Leipzig, Verlag von E. A. Seemann, 1920, p. 341; http://www.superstock.com/stock-photos-images/463-4642 (31 august 2011); http://www.csufresno.edu/library/subjectresources /specialcollections/ documents /NineteenthC.FashionPlateCollection.doc (31 august 2011).

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

Gottfried Prixner a trăit între anii 1746 şi 1819, activând un timp la Viena, iar apoi, după 1800, la Pesta.[10] Gravorul era apreciat pentru imagini simbolice, cel mai elocvent exemplu fiind cel din ***Calendariul pe 100 de ani***.[11]

Studiul de faţă îşi propune analiza celor 4 gravuri în metal care decorează ediţia în limba română a cărţii lui I. H. Kampe, ***Descoperirea Americii***, apărută la Buda în 1816. Menţionăm că în scrierile de specialitate aceste ilustraţii sunt doar pomenite,[12] iar la Gh. Oprescu în ***Grafica românească în secolul al XIX-lea*** nu le întâlnim de loc.

***

În istoriografie circulă şi varianta conform căreia America a fost descoperită „*de mai multe ori*." Astfel, indienii au ajuns acolo acum 28.000 de ani, vikingii, în anul 1000 d. Hr., iar Columb în 1492.

Italianul Cristofor Columb, aflat în slujba regelui Spaniei, a navigat spre vest peste Oceanul Atlantic în căutarea unei rute spre Asia, dar şi-a câştigat reputaţia de a fi descoperit un nou continent, America. În acest scop, întreprinde între 1492 şi 1504, patru călătorii, descoperind majoritatea insulelor din America Centrală insulară şi atingând coastele Americii Centrale istmice şi ale Americii de Sud.

Prima imagine, nesemnată, aşezată în faţa paginii cu numărul 42, intitulată ***Ajungerea lui Columb la pământul Americii*** (13,9 x 8,8 cm) îşi propune să prezinte ţărmul „*noului continent*." Într-un golf au sosit două vase cu pânze, unul dintre ele avându-le ridicate pentru că a ancorat deja, iar celălalt le are încă lăsate în vânt. Acestea seamănă cu galioanele folosite de spanioli, în perioada secolelor XVI-XVIII, pentru război, dar şi pentru transportul de mărfuri, fiind de fapt nişte veliere cu trei arbori (catarge).[13] De lângă cea ancorată, nava-amiral, pe care şi vedem arborat pavilionul, situată într-un plan

---

[10] Ulrich Thieme, Felix Becker, ***op. cit***, vol. XXVII, 1933, p. 409; Gh. Oprescu, ***Grafica românească în secolul al XIX-lea***, vol. I, Bucureşti, Fundaţia Regală pentru literatură şi artă, 1942, p. 222-223.

[11] Vezi Anca Elisabeta Tatay, ***Gravura „Roata vieţii" din „Calendarul pe 100 de ani" de la Buda din 1814***, în ***Libraria***, nr. VIII, 2009, p. 166-176.

[12] Primul care le consemnează este Constantin Pascu, ***op. cit***., p. 124, iar apoi Dan Râpă Buicliu, ***op. cit***., p. 390.

[13] ***Mic dicţionar enciclopedic***, Bucureşti, Editura Enciclopedică Română, 1972, p. 231, 232, 398; ***Lexicon maritim englez-român, cu termeni corespondenţi în limbile: franceză, germană, spaniolă, rusă***, editor Gheorghe Bibicescu, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1971, p. 438, 590-591, 621-622.

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

mai apropiat, porneşte o barcă cu vâsle, încărcată cu câţiva europeni care poartă pe cap pălării cu boruri largi. Între aceştia, în picioare, îl distingem pe Columb, în ţinută şi postură de comandant: el are pe cap o pălărie decorată cu pene, pe piept îi atârnă o eşarfă aşezată pe diagonală, iar cu mâna stângă indică hotărât pământul găsit.

În primul plan şase băştinaşi, cu pielea tuciurie şi cu atitudini diverse, înveşmântaţi doar cu o pânză scurtă în jurul brâului, aşteaptă, cuprinşi de curiozitate, de uimire, noii veniţi care se apropie cu mica ambarcaţiune. Unii dintre ei sunt înarmaţi cu arcuri, fiind tunşi scurt (deşi conform tradiţiei indienii au părul lung). Dintre toţi, se detaşează unul, probabil conducătorul lor, cu arcul întins, pregătit parcă pentru a trage, având pe cap un acoperământ înalt (probabil o coronă din pene specifică indienilor). Izolat, mai apare un băştinaş cu un arc în mână. El este redat în mişcare, cu spatele spre mare, gravorul dorind să sugereze faptul că, descoperindu-i pe vizitatori, merge să-şi anunţe membrii comunităţii din care făcea parte.

Ţărmul este presărat cu palmieri, arbori pe care îi putem întâlni atât în Spania, cât şi în America Centrală. Observăm de asemenea prezenţa câtorva case în ultimul plan, care nu sunt însă specifice Americi de sfârşit de secol XV. Aproape jumătate din ponderea imaginii este ocupată de cerul cu nori, raport întâlnit şi în celelalte trei gravuri.

Privitor la această scenă, în cuprinsul cărţii găsim următoarea lămurire: „*vedeţi aceaste ostroave aici...unul de aceastea se cheamă Cvana-Hani, şi acesta e care mai întâiu se găsi, Columbus numea acest ostrov, Sant Salvator...Columbus porunci să tragă luntrile, să puse însuşi întru una, întovărăşit cu acei mai de frunte din drumarii săi, şi cu pază, cu steaguri, şi muzică vâsla către ţărmuri. Apropiindu-se către vad, li se arătă înaintea ochilor o mulţime mare de lăcuitorii locului, carii cu mare mirare privea la corăbiile europenilor, carii până acum nu mai văzuse.*"[14]

În faţa paginii 62 aflăm imaginea lui Geiger, ***Plecarea lui Columb de la Spania*** (13,9 x 8,8 cm). Trei corăbii se pregătesc să părăsească ţărmul european. În prima dintre ele, dotată cu vâsle şi cu vele ridicate, îl întâlnim din nou pe Cristofor Columb, identificat mai ales după pălăria cu pene de pe capul său. Ambarcaţiunea dotată cu o barcă de salvare, în care se află, alături de alţi trei camarazi, celebrul navigator, pare destul de mică în raport cu importanţa acesteia. Puţin mai încolo, sunt amplasate celelalte două vase, unul cu pânzele în vânt, altul cu ele încă ridicate. Pe acestea se zăresc oameni care vor participa şi ei la expediţie.

[14] I. H. Kampe, ***Descoperirea Americii***, Buda, 1816, p. 41-42.

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

Conform realităţii, Cristofor Columb a plecat de pe coasta Andaluziei, din portul spaniol Palos (astăzi Palos de la Frontera), cu trei corăbii. A sa era cea mai mare, un carac de aproximativ 30 de metri lungime, şi se chema *Santa Maria* (poreclită *La Gallega*), în timp ce, celelalte două (caravele) măsurau doar circa 15 metri şi se chemau *Pinta*, respectiv *Nina* (sau *Santa Clara*), fiind conduse de către fraţii Pinzón.[15]

Imaginea de la Buda redă în prim-plan, pe ţărm, câţiva tineri care salută entuziaşti acţiunea aflată în derulare sub ochii lor. Grupul este completat şi de apariţia unei femei care îşi ţine de mână pruncul ce priveşte plin de însufleţire şi curios spre mare. Alături, un căţel sprijinit în două picioare, este întors spre privitor, ignorând cele petrecute în larg. Personajele poartă coafuri şi veşminte specifice începutului de secol al XIX-lea.

În partea stângă, în planul secund, întâlnim zidurile masive din piatră, cu creneluri, ale unui oraş, mai degrabă central european, ţinând cont de bisericile cu turnuri înalte sau cupolă din interior. O ţeavă puternică de tun, din care se trag salve în cinstea memorabilului eveniment, străpunge zidul cetăţii. În depărtare, pe un deal, la linia orizontului, distingem un alt edificiu ecleziastic, un pom şi o casă.

Modul ritmic de plasare a corăbiilor, ce alcătuiesc un zigzag, asemeni ţărmului, cât şi gestica personajelor, dinamizează compoziţia, în timp ce poziţionarea verticală a personajelor şi a fragmentelor arhitectonice aflată în dialog cu linia orizontului, o echilibrează, armonizându-o.

Dacă în exteriorul gravurii, în partea dreaptă jos a paginii ni se făcea trimitere la „*faţa 62*," lângă care de altfel este şi legată gravura, considerăm că este o greşeală de tipar, întrucât evenimentele din imagine sunt consemnate la pagina 26 (deci au fost inversate cifrele), de unde aflăm ceea ce tatăl rosteşte: „*Prunci, fiţi gata a vedea pre Columbus plecând, că toate stau gata spre pornire la Palos, o cetate pe mare în Andeluzia. Încă puţină vreamea, şi apoi veţi vedea pre el plecând întru strigări de bucurie ale norodului ce aşteaptă plecarea lui....şi a doao zi - (aceasta era la august 3 a. 1492) plecară în numele D*(o)*mnului, întovărăşiţi cu strigări de bucurie ale norodului ce privea la plecarea lor.*"[16] De altfel, ţinând cont de succesiunea momentelor prezentate în carte, aşa cum este şi firesc, în ordine cronologică, imaginea în discuţie ar trebui să fie cea dintâi, urmată de aceea de la pagina 42.

---

[15] ***Personalităţi care au schimbat istoria lumii. De la Renaştere până la Iluminism, 1492-1789***, Bucureşti, Enciclopedia Rao, 2003, p. 14-17; ***Lexicon maritim englez-român***, p. 113; http://www.columbusnavigation.com/ships. shtml (31 august 2011).

[16] I. H. Kampe, ***op. cit.***, p. 26.

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

Penultima gravură, lipsită din nou de semnătură, ***Groaznică furtună pe mare*** (13,8 x 8,7 cm), aşezată în faţa paginii 67, este, poate, cea mai izbutită sub aspect artistic, deoarece surprinde destul de bine intensitatea momentului, a furtunii, redată de agitaţia valurilor, de frământările oamenilor şi de fulgerele din cer ce se abat asupra pământului.

Ni se prezintă corabia-amiral, aflată în pericol de a se sfărâma de stânci. Pe ea Cristofor Columb dirijează operaţiunea de salvare. Ceilalţi membri ai echipajului sunt surprinşi făcând diverse activităţi, unul dintre ei fiind urcat pe un catarg de unde strânge pânzele. În spatele acestei nave, la mică distanţă, se află o barcă de salvare plină cu oameni, iar alţii înoată în apa învolburată în încercarea de a se urca şi ei. Toţi au un singur scop, vădit de atitudinile lor, fiind la fel de preocupaţi de a scăpa cu bine de furia naturii. În prim-planul gravurii, în colţul din dreapta, un alt grup de marinari se străduieşte să repare o barcă, întoarsă, pentru a o trimite celor aflaţi în pericol. În depărtare se mai observă o fâşie de pământ.

Pe cer, în mijlocul unor nori groşi, întunecaţi şi ameninţători, din care cad fulgere, se zăreşte luna, ceea ce evidenţiază faptul că momentul se petrece noaptea, când desigur panica oamenilor este şi mai puternică.

Textul cărţii ne precizează următoarele despre acest episod: „*furtuna dară tot nu înceta, zi şi noapte stăpânea o întuneceală şi negură groaznică, şi ploia tot una vărsa, cu fulgere, şi tunete întovărăşită, şi multă vreame se luptă cu moartea, socotindu-se mai mult morţi decât vii*."[17]

Cea din urmă planşă, plasată alături de pagina 158, redă asemeni celei dintâi, ***Ajungerea lui Columb la limanul cel frumos în America*** (13,8 x 8,7 cm), dar, spre deosebire de aceasta, ea este semnată de către *Prixner*.

Pe o mare liniştită, cu valurile stilizate (ce amintesc de solzii de peşte), pluteşte o corabie impunătoare, cu vele, majoritatea încă nestrânse, de pe prova căreia se trage cu tunul, iscându-se nori de fum. Cum este şi normal, în cealaltă extremitate a navei este redată pupa, într-un mod uşor nefiresc, fiind întoarsă spre privitor pentru a se vedea mai bine. În vârful ei este arborat un steag.

Între corabie şi ţărm înaintează mai multe bărci cu oameni. Pe plajă, un bărbat, desigur Cristofor Columb, pe care îl identificăm după pălăria cu pene (prezentă şi în celelalte imagini), pare a se întreţine cordial cu unul dintre băştinaşi. Tot pe uscat, în dreptul navei, observăm o altă pereche, formată din nou dintr-un european şi un indigen, care îşi strâng mâinile, în semn de prietenie.

[17] ***Ibidem***, p. 66-67.

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

Fundalul cuprinde un palat sau un templu, la care accesul se face prin intermediul a numeroase trepte (ce amintesc de Cultura Maya), împrejmuit de un zid scund cu creneluri. Dacă acesta, alături de colibele plasate la stânga şi la dreapta lui, mai au un aer indiano-american, precolumbian, celelalte clădiri şi turnul înalt de care sunt arborate steaguri, par mai degrabă a reflecta lumea europeană a secolului al XIX-lea. În spatele construcţiilor se desfăşoară o pădure deasă, cu coroanele arborilor redate prin maniera punctată. Pe ici, pe colo se ridică câte un palmier.

Lecturând în cartea lui Kampe la paginile potrivite aflăm următoarele: „*Întru această călătorie ajunse mai la urmă la un colf, care avea un liman* (*vad*) *mare şi sigur. Lângă acesta se afla o cetate mare şi cu mult norod, încunjurată cu moşii multe şi bine lucrate. Columb, pentru limanul cel frumos, numi acest loc, Porto Bello, adecă, Liman Frumos... Lăcuitorii acestui loc se arătară foarte pacinici, şi aduseră bumbac tors foarte supţire şi tot fealiul de lucruri de mâncare, care ei, cu cue, ace, clopoţei, şi alte asemenea bucuros schimba.*”[18]

***

Cele patru gravuri în aramă înfăţişează anumite momente din călătoriile lui Columb, aşa după cum reiese şi din titlurile lor inscripţionate în exteriorul fiecăreia, în partea de jos, în română cu litere chirilice. Astfel, apar peisaje panoramice desfăşurate pe mai multe planuri în care marea, pe care plutesc corăbii şi bărci, ocupă o pondere însemnată. În general, valurile sunt destul de convenţional tratate, mai ales în ultima gravură, în timp ce în a treia dintre ele sunt mai firești. Edificiile care apar sunt, de asemenea, mai mult sau mai puţin fanteziste, atât cele de pe coasta Spaniei, cât şi unele de pe cea a Americii. Elementele exotice - ne referim în primul rând la palmierii existenţi în cele două ilustraţii care prezintă ţărmul Americii, cât şi la indigenii din prima gravură - încearcă să aducă în faţa cititorilor vremii o atmosferă cât mai aproape de realitatea noului continent descoperit. Mai remarcăm modul în care sunt îmbrăcaţi spaniolii (mai degrabă de secolul al XIX-lea decât de al XV-lea) care îl salută pe Columb la plecarea sa din Europa, diferit de cel al indigenilor, care sunt sumar îmbrăcaţi, datorită modului lor de viaţă şi climei în care trăiau.

Ultima imagine este semnată de către Gottfried Prixner, ea reluând tema, dar dintr-o altă perspectivă, a primei gravuri. În acest caz conchidem că cea dintâi este realizată de Andreas Geiger. Mai mult, urmărind modul de tratare al mării, felul în care sunt redate corăbiile şi bărcile sau proporţiile dintre ele, sau

[18] ***Ibidem***, p. 157-158.

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

dintre ele şi oameni, asemănătoare în primele trei imagini, îi atribuim şi a treia planşă tot lui Geiger.

Diversificarea tematică a artei ilustraţiei cărţii româneşti vechi, la care tipografia românească din Buda şi-a adus o contribuţie de netăgăduit, este dovedită şi de cele patru gravuri în metal din ***Descoperirea Americii***. Această carte, prin conţinutul şi ilustraţiile ei, deschidea apetitul oamenilor vremii spre ştiinţă, călătorii, studii geografice şi etnografice.

Fig. 1. ***Ajungerea lui Columb la pământul Americii,*** *I. H. Kampe,* ***Descoperirea Americii****, Buda, 1816*

Fig. 2. A. Geiger del(iniavit) et Sculp(sit), ***Plecarea lui Columb de la Spania,*** *I. H. Kampe,* ***Descoperirea Americii****, Buda, 1816*

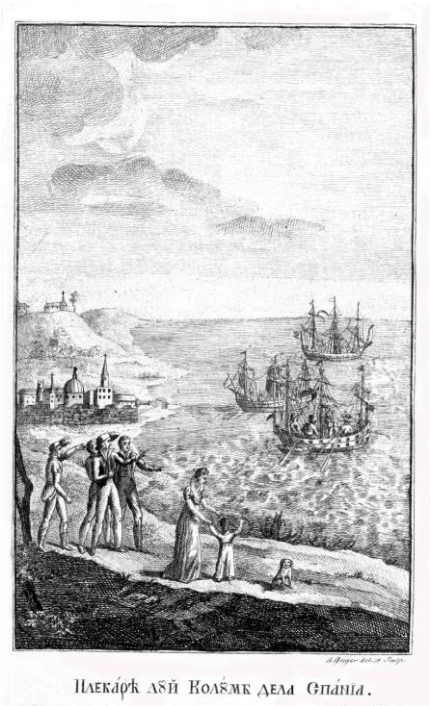

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)

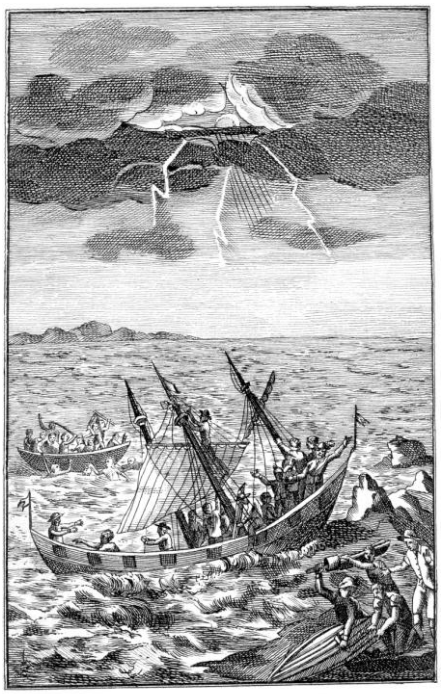

Гроазника фъртѣна пе маре.
фаца 67.

Fig. 3. ***Groaznică furtună pe mare,*** *I. H. Kampe,* ***Descoperirea Americii****, Buda, 1816*

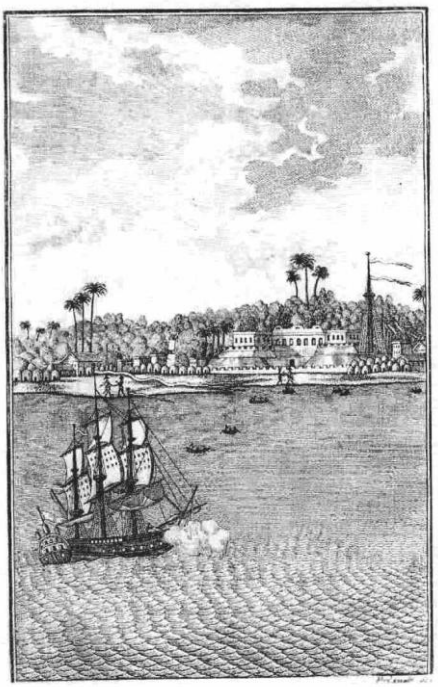

Ажѣнџерк алй Колѣмв ла лиманѣл чѣл фрѣ
мос ѣ Америка. фаца 158

Fig. 4. Prixner sc(ulpsit), ***Ajungerea lui Columb la limanul cel frumos în America****, I. H. Kampe,* ***Descoperirea Americii****, Buda, 1816*

BDD-A19466 © 2011 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.15 (2026-09-14 15:13:13 UTC)